

فصل ٦

نفت و گاز

به دلیل اهمیت فعالیتهای نفت، گاز و پتروشیمی در اقتصاد ایران، یک فصل جدا از فصلهای معدن و صنعت به اطلاعات آماری آن اختصاص داده شده است.

با استخراج نفت و گاز از اولین چاه نفت درمسجد سلیمان، در سال ۱۲۸۷ شمسی (۱۹۰۸ میلادی) فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز شد و آمارهایی از زمان مزبور گردآوری شده است. پس از ملی شدن صنعت نفت در اسفند ۱۳۲۹ شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیعتری را منتشر کرده است که در اولین سالنامه آماری کشور آمارهای مربوط به سال ۱۳۳۴ شمسی (۱۹۵۵ میلادی) درج شده است. پس از تأسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند ۱۳۳۴ و شرکت ملی گاز مایع ایران در سال ۱۳۶۶ این دو شرکت نیز به ترتیب آمارهایی در زمینه گاز طبیعی (L.N.G) و گاز مایع (L.P.G) گردآوری و ارائه کرده اند.

در سال ۱۳۴۲ با احداث اولین کارخانه کود شیمیایی در کشور، صنایع پتروشیمی تولد یافت و این نقطه ی آغاز تأسیس سازمانی مستقل برای معرفی صنعتی نو در کشور بشمار می رفت. از سال ۱۳۴۳ این سازمان نوپا تحت عنوان شرکت ملی صنایع پتروشیمی به فعالیت خود ادامه داد. خوشبختانه به دلیل وجود منابع اولیه فراوان (نفت و گاز) و ارزش افزوده بالا و همچنین سایر عوامل، تولید مواد پتروشیمی در ایران مورد توجه و عنایت خاصی قرار گرفته است.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است :

نفت خام : نفت خام آمیزه ای است پیچیده از ترکیبات هیدروکربوری که از مخازن طبیعی نفت در زیر زمین، در بعضی از نقاط دنیا استخراج می شود. نفت خام به طور عمده متشکل از ترکیبات اشباع و غیره اشباع هیدروکربورهای آلیفاتیک و بعضاً آروماتیک می باشد. بجز هیدروژن و کربن که دو عنصر اصلی تشکیل دهنده نفت خام به شمار می روند، عناصر دیگری مانند ازت، اکسیژن، گوگرد و فلزاتی چون نیکل، سدیم، وانادیم و آهن به مقدار کم در آن وجود دارند. به همین جهت، نفت خام از نظر ویژگیهای فیزیکی و شیمیایی بسیار متغیر است.

نفت سفید : نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می باشد. این فرآورده به عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می رود و یکی از مواد اصلی تشکیل دهنده سوخت جت است.

نفت کوره : نفت کوره از بازمانده تقطیر نفت خام دربرجهای تقطیر پالایشگاه به دست می آید. این فرآورده به سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی نمی سوزد و یکی از سوختههای عمده کشتیها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاههای برق به شمار می رود.

نفت گاز: نفت گاز فرآورده ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می آید و به عنوان سوخت ماشین آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تاسیسات حرارتی به کار می رود
بنزین موتور: بنزین موتور آمیزه ای است از هیدروکربورهای به طور عمده حلقوی وایزومره با نسبتهای متفاوت که برای افزایش درجه آرام سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می شود.

گاز مایع: گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می یابد و در تحت فشاری حدود ۱۱۰ - ۱۰۰ پوند بر اینچ مربع به صورت مایع درمی آید.

مشترک گاز: عبارت است از شخص حقیقی یا حقوقی که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه های متعلقه، مشخصاتش در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف کننده گاز: به مشترکینی اطلاق می گردد که جریان گاز آنها پس از طی مراحل اشتراک پذیری راه اندازی شده باشد.

انشعاب گاز: به خطوطی که جهت ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب می شود انشعاب اطلاق می گردد.

۶-۱- مصرف انواع فرآورده های نفتی

سال و شهرستان	جمع	گاز مایع (هزار کیلوگرم)	سوختهای هواپیما (هزار لیتر)	بنزین (هزار لیتر)	نفت سفید (هزار لیتر)
..... ۱۳۷۹	۲۳۷۴۹۶	۶۲۰۰	۴	۸۳۸۵۷	۵۲۷۹۸
..... ۱۳۸۰	۲۶۷۶۹۴	۹۳۰۰	۱۰۴	۹۷۱۶۶	۵۲۴۲۹
..... ۱۳۸۱	۲۸۳۶۴۴	۱۰۲۴۰	۱۲	۱۱۲۸۷۵	۵۵۴۱۳
..... ۱۳۸۲	۲۹۱۳۱۷	۱۰۱۴۶	۳۲	۱۲۹۴۸۶	۴۹۹۶۱
..... ۱۳۸۳	۳۲۶۶۴۵	۱۰۵۲۷	۷۰	۱۴۴۰۱۹	۵۸۱۷۰
..... بویراحمد	۱۸۲۳۷۸	۵۵۳۸	۷۰	۷۱۰۷۴	۳۹۲۶۱
..... کهگیلویه	۶۴۷۰۰	۳۷۷۰	۰	۲۸۱۸۴	۱۴۹۴۰
..... گچساران	۷۹۵۶۷	۱۲۱۹	۰	۴۴۷۶۱	۳۹۶۹
..... دنا
..... بهمئی

۶-۱- مصرف انواع فرآورده های نفتی(دنباله)

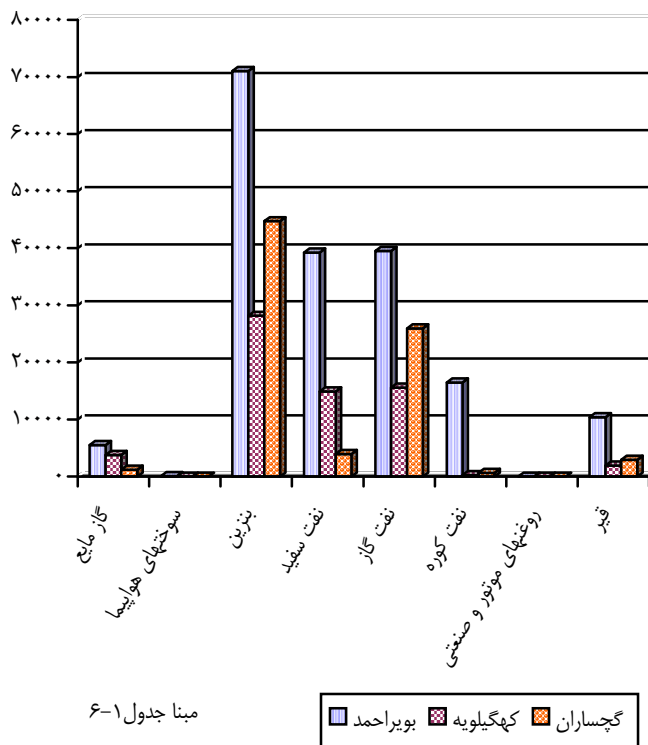
سال و شهرستان	نفت گاز (هزار لیتر)	نفت کوره (هزار لیتر)	روغنهای موتور و صنعتی(۲) (هزار لیتر)	قییر (هزار کیلوگرم)	سایر فرآورده ها
.....۱۳۷۹	۷۱۱۶۴	۲۰۹۹۰	۲۴۵۳	۳۰	۰
.....۱۳۸۰	۷۲۲۴۷	۲۰۲۱۴	۱۵۳۲	۱۴۷۰۲	۰
.....۱۳۸۱	۷۷۶۷۴	۲۰۸۱۹	۸۸۵	۵۷۲۶	۰
.....۱۳۸۲	۷۶۶۲۸	۱۱۰۶۲	۶۶۵	۱۳۳۳۷	۰
.....۱۳۸۳	۸۱۱۲۸	۱۷۴۳۷	۰	۱۵۲۹۴	۰
..... بویراحمد	۳۹۵۱۴	۱۶۵۰۸	۰	۱۰۴۱۳	۰
..... کهگیلویه	۱۵۶۲۲	۲۶۵	۰	۱۹۱۹	۰
..... گچساران	۲۵۹۹۲	۶۶۴	۰	۲۹۶۲	۰
.....دنا(۱)	۰۰۰	۰۰۰	۰	۰۰۰	۰
..... بهمنی	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰

(۱) شهرستانهای بویراحمد و دنا با هم محاسبه گردیده اند.

(۲) در سال ۱۳۸۳ عرضه روغنهای موتور و صنعتی به بخش خصوصی واگذار گردید.

مأخذ - شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران - منطقه کهگیلویه و بویراحمد.(ر.پ).

نمودار ۱-۶- مصرف انواع فرآورده های نفتی برحسب شهرستانها: ۱۳۸۳

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاههای فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (لیتر)	تعداد	
۸	۱	۹	۱۳۹۵۰۰۰	۳۱ ۱۳۷۹
۸	۱	۹	۱۳۹۵۰۰۰	۳۱ ۱۳۸۰
۸	۱	۹	۱۳۹۵۰۰۰	۳۱ ۱۳۸۱
۱۰	۱	۱۱	۸۳۰۰۰۰۰	۸ ۱۳۸۲
۱۰	۱	۱۱	۸۳۰۰۰۰۰	۸ ۱۳۸۳
۲	۱	۳	۸۳۰۰۰۰۰	۸ بویراحمد
۴	۰	۴	۰	۸ کهگیلویه
۳	۰	۳	۰	۰ گچساران
۱	۰	۱	۰	۰ دنا
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰ بهمنی

تعداد شعب فروش نفت	تعداد پمپ			سال و شهرستان
	نفت سفید	نفت گاز	بنزین	
۳۹۱	۱۱	۲۲	۲۸ ۱۳۷۹
۳۹۸	۱۱	۲۲	۲۸ ۱۳۸۰
۴۱۹	۱۰	۲۴	۳۰ ۱۳۸۱
۴۳۱	۱۳	۲۵	۴۶ ۱۳۸۲
۵۳۴	۱۵	۲۸	۴۸ ۱۳۸۳
۲۳۶	۵	۱۳	۲۲ بویراحمد
۱۴۹	۷	۹	۹ کهگیلویه
۴۸	۲	۴	۱۵ گچساران
۱	۱	۲	۲ دنا
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰ بهمنی

مأخذ - شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران - منطقه کهگیلویه و بویراحمد.(ر.پ).

سالنامه آماری استان کهگیلویه و بویراحمد _____ ۶- نفت و گاز

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گاز رسانی شده ، و تعداد انواع انشعاب ، تعداد مصرف کننده ومقدار مصرف گاز طبیعی

سال و شهرستان	تعداد شهرهای گاز رسانی شده	تعداد روستاهای گاز رسانی شده	تعداد انشعاب	
			جمع	خانگی - تجاری
۱۳۷۹	-	-	-	-
۱۳۸۰	-	-	-	-
۱۳۸۱	۷	۱۸	۳۰۲۳۰	۳۰۲۱۸
۱۳۸۲	۹	۲۰	۳۲۹۵۳	۳۲۹۴۱
۱۳۸۳	۹	۳۰	۳۵۵۲۱	۳۵۵۰۸
بویراحمد	۲	۶	۱۲۳۵۵	۱۲۳۴۸
کهگیلویه	۴	۱۱	۹۷۰۴	۹۷۰۱
گچساران	۲	۱۰	۱۲۱۹۶	۱۲۱۹۳
دنا	۱	۳	۱۲۶۶	۱۲۶۶
بهمئی

سال و شهرستان	تعداد مصرف کننده (مشترک)			مصرف گاز طبیعی (هزار متر مکعب)
	خانگی	تجاری	صنعتی	
۱۳۷۹
۱۳۸۰
۱۳۸۱
۱۳۸۲ (۱)	۳۵۱۱ (۱)	۱۵۷۴	۰	۱۵۷۰۶۲
۱۳۸۳ (۲)	۴۵۵۷۰	۱۶۶۲	۱۲	۱۸۱۰۰۰
بویراحمد	۱۷۴۶۶	۷۳۱	۷	۹۵۴۰۰
کهگیلویه	۱۰۶۳۱	۴۳۳	۲	۳۶۶۰۰
گچساران	۱۶۰۲۹	۴۱۱	۳	۴۱۶۰۰
دنا	۱۴۴۴	۸۷	۰	۷۴۰۰
بهمئی

(۱) اطلاعات فقط مربوط به تغییرات سال ۸۲ می باشد.

(۲) منظور تعداد مصرف کننده تاکنون می باشد.

مأخذ - شرکت ملی گاز ایران - منطقه کهگیلویه و بویراحمد.(ر.پ).